

**Kabos Ármin,**  
 Temesvár:

### **A kereskedelem szabadságát sértő intézkedések.**

Jó néhány évi közszereplési mult áll a hátam megett és szerénytelenség nélkül mondhatom, hogy a szónoklásban is van némi gyakorlatom, az elmondandókat azonban olyan fontosnak tartom, hogy méltóztassék megengedni, hogy azokat írásból, szóról szóra olvashassam fel.

Tisztelt Uraim! Az Országos Magyar Párt Közgazdasági Szakosztályának érdemes vezetőségétől kaptam azt a megtisztelő megbízatást, hogy e nagygyűlésen rövid szavakban feltárjam önök előtt mindama sérelmeket, illetve törvényekben és rendelkezésekben megalapozott akadályokat, amik egyrészt korlátozzák a kereskedelem szabadságát, másrészt pedig a szó teljes értelmében elsorvasztják a hazai kereskedelem életgyökerét. Az én gyöngye tehetségemet messzire túlszárnyaló, szinte lehetetlen feladat az, amire vállalkoztam, mert hogy a mi gazdasági életünk háborgó tengerén a mi kereskedelmünk gyöngye alkotásu hajója mennyi és milyen viharokat állt ki és hogy iránytű és megfelelő kormányzás nélkül melyik pillanatban fog zátonyra kerülni, vagy sziklába ütközni, hogy azután mindörökre eltűnjék a föld színéről, azt itt aligha fogom tudni bemutatni és pedig első sorban az idő rövidsége miatt.

Meggyőződésem és igyekezni fogok önöket is meggyőzni arról, hogy *a romániai magyar kisebbség létérdeke szempontjából a kereskedelem sorsa egyike a legfontosabb problémáknak.* Eddig a magyar kisebbség feladatainak sorozatában a kereskedelem jelene és jövője – a sorsdöntő események forgatagában érthető, hogy másod-, vagy harmad-

rendü jelentőségüvé devalválódott, de ma már széles látókörrel bírálva a magyar kisebbség súlyos helyzetét, világosan látjuk a kereskedelemnek az itteni magyarság sorsával egybekapcsolódó nagy, sőt mondhatnók elsőrendű fontosságát. Az első pillanatban ez a megállapítás egyoldalunak, illetve elfogultnak látszik, de ha gondosan mérlegeljük az itteni magyarság életlehetőségeit, úgy elébünk tárul egy nagyon szomorú kép, amely mindent megmagyaráz. Ez a kép világosan mutatja nekünk, hogy a romániai magyarság mindinkább szűkebbre szorított megélhetési talajon küzd a mindennapi kenyérért, mert a talaj mesgyéjéből sűrűn elszántanak egy-egy jókora darabot, úgy, hogy ma már világosan látjuk, hogy *a legtöbb életpálya bezárult a magyar kisebbség előtt*. Kérem, hogy nekünk magyar szülőknek, van-e égetőbb, keservesebb problémánk, mint a mi gyermekeink sorsa, életpályája! Milyen életpályára adjuk, vagy neveljük gyermekeinket! Eddig válogathattunk, sőt azt is figyelembe vehettük, hogy mihez van kedve, hajlama és tehetsége a mi gyermekeinknek. Ma ez megszűnt. Ma a földmivelési, ipari és kereskedelmi életpályákon kívül alig van pálya, ahol a magyar kisebbség türhető megélhetést küzdhetne ki magának. Azért kell nekünk, tisztelt Uraim, a még rendelkezésünkre álló, igen csekély számú életpályák felvevőképességét fokozni, azért kell nekünk ezen életpályákon a megélhetés útját úgy megalapozni, hogy az amúgy is keskeny talajt végképpen el ne szánthassák a lábaink alól.

Ezen életpályák biztonsága és védelme kell, hogy a legfőbb feladatunk legyen és miként az őserdők rengetegében az úttörők emberfeletti munkáját megacélozza a kitűzött cél elérésének reménye, úgy kell nekünk is dolgoznunk és küzdenünk – mindén akadály és hatalommal szemben, a mi magyar kisebbségi népünk jövője, megélhetése és boldogsága érdekében.

Tudnunk kell, hogy a nyugati kulturállamokban a kereskedelmi foglalkozás biztos, sőt fényes megélhetést, tekintélyt, befolyást és hatalmat jelent. Az államnak vezető egyéniségei ott jól tudják, hogy a művelt kereskedők lelkes és fáradhatatlan pionirjai országuk nagyságának és előrehaladásának. Képzett, rátermett kereskedők közreműködése nélkül alig képzel-

hető el igazi ipari fejlődés. A kereskedelem és ipar alapozza meg a nemzetek erejét és jövőjét. Mindenütt másutt a legkiválóbb elmék, a legtekintélyesebb családok gyermekei igyekeznek elhelyezkedni a kereskedelmi életpályán. A nyugati államokban a kereskedő az elsők között is a legelső helyen áll. Szeretik, értékelik és megbecsülik, mert mérlegelni és méltányolni tudják államfentartó nehéz munkáját. Nálunk a kormánynak nagyon is átlátszó politikája a kereskedő társadalmi-osztályt jelölte ki azon misszió teljesítésére, hogy a világháború okozta nagy drágaság és a drágaság okozta nagy elkeseredettségnek levezető csatornája legyen. Bennünket, romániai kereskedőket, mint a mérhetetlen drágaság előidézőit, beleszuggertak az agyonzaklatott fogyasztópublikum roncsolt idegzetébe. És törvényeket, rendelkezéseket hoztak ellenünk, de a romániai magyar kisebbséget kérem, hogy mindezekért ne ítélje el a kereskedőtársadalmat, mert bizonyítani fogom, hogy a mindenkori kormányoknak a kereskedelem ellen irányuló retorziós ténykedései nem voltak egyebek, mint kitűnően bevált politikai sakkhuzások a többi, szintén elkeseredett társadalmi osztályok hipnotizálására.

Azt hiszem, hogy kellően megvilágítottam a magyar kisebbség jövője szempontjából a kereskedelemnek óriási fontosságát és jelentőségét és úgy vélem, hogy közelebb hoztam ezt a sokszor megrágalmazott és itt nálunk szinte vadászszenvedéllyel üldözött társadalmi osztályt a romániai magyar szívekhez, amiért is remélem, hogy legalább e terem falain belül a kereskedelemről szóló elmélkedésem közérdekűvé vált.

Beszélgessünk tehát elsősorban arról, hogy milyen fokon áll nálunk *a kereskedők tekintélye* és mit lehet megállapítani *a romániai kereskedelem szabadságáról*? Őszintén bevallom, hogy nem ismerem annyira a regáti kereskedők mentalitását, hogy a kereskedői tekintély megállapításával kapcsolatban róluk véleményt, vagy bírálatot mondhatnék. Feltétlenül bizonyos azonban, hogy a regáti kereskedelem nem lehet valami biztos erkölcsi alapokra felépítve, mert csakis így lehet megmagyarázni a spekulációs törvényt megalkotó és életbeléptető kormánynak eljárását, illetve bátorságát, hogy egy társadalmi osztály megalázására a spekulációs törvényt hozta napvilágra. Az úgynevezett spekulációs törvény a drágaság lető-

rését célozta és bűnbakul odaállította a kereskedői osztályt, mint olyant, amelynek foglalkozásbeli bűne az árdrágítás. A spekulatortvény többek között egy matematikai képtelenség megoldására kényszeríti a romániai kereskedelmi világot. Ez a törvény többek között szigoruan előírja, hogy a kereskedő 25% haszonra dolgozhatik, ámde az önköltségi árakba nem szabad beleszámítania – a ma már több mint 100%-ra rugó rezsi-kiadásokat. A spekulációs törvény egy olyan zseniálisan felépített antimerkantilista alkotás, ahol minden paragrafus mögött a börtönajtó nyilik meg a legszolidabb kereskedő számára is, amit elkerülni csak egy esetben, illetve csak úgy lehet, ha a kereskedő elébe vág a törvénynek és becsukja a boltját. A spekulációs törvénnyel nem lehet letörni a drágaságot, mert hiszen minden elemista értelmi nivón álló közgazdász is jól tudja, hogy az ipari, élelmi és közszükségleti cikkek árait elsősorban a kereslet és kínálat aránya szabja meg és így a kereskedő csak a közvetítő szerepét vállalhatja a termelő és fogyasztó közönség között.

Tagadhatatlan, hogy itt-ott konjunkturás alkalmakkor a kereskedők is követtek el árdrágítást, de mivé törpül ez az árdrágítás az állami és városi hatóságok árdrágításával szemben. Van-e, elképzelhető-e nagyobb árdrágító, mint az állam, amely hihetetlenül magasra srófolta fel a nélkülözhetetlen monopolcikkek árait és ugyanolyan magas nivóra emelte – teherbírásunk teljes negligálásával – a közvetett és közvetlen adókat is. És fáradhatatlanul drágította a vasut, posta, sürgöny és telefon tarifáit. Iparvédelmi vámok helyett bevezette a méregdrága adóvámokat. A bélyeg-, lakbér-, adó-, vám- és spekulációs-törvények megalapozták a drágaság útját, korlátozták a kereskedelem szabadságát és állandóan gyöngítik anyagi erejét és végeredményben teljesen felemésztik a kereskedelem tőkéjét és rezerváit. Vitán felül áll, hogy nálunk a mérhetetlen drágaságnak elsősorban előidézője az ötletszerűen megalkotott vámtarifa. A horribilis magas vámok iparvédelem címén olyan parazita ipart is védenek, amely ipar az ország szükségletének talán öt százalékát sem tudja kielégíteni és mégis a fedezetlen 95%-os importot elviselhetetlen magas vámokkal terhelik.

Nálunk a magas adóterhek és vámok, valamint a legsze-

rencsétlenebb pénzügyi politika miatt beállott gazdasági és pénzügyi válság után most már fogyasztási válság is jelentkezett, amely állandó jellegűnek mutatkozott és így bizonyos, hogy hamarosan megadja majd a romániai kereskedelem és iparnak a kegyelemdőfést. Nincs pénz, nincs kereseti lehetőségünk és így életstandardunk a minimumra redukálódott.

Igen szomorú, vigasztalan a mi helyzetünk. Amerre nézünk, sehol semmi fejlődés, semmi élet. Dolgozni szeretnénk, de nincs vállalkozás, nincs munkalkalom. Ólomsúlyként nehezedik reánk a nincstelenség. Ambiciónk, munkakedvünk le-törve és utolsó reménykedésünk, hogy fanatikus hittel várjuk a külföldi nagy kölcsön sült galambját.

Itt emlitem meg, hogy a Banca Naționala a visszleszámitolási politikája a kisebbségi kereskedelmet kiéhezteti. A kisebbségi kereskedelem és gyáripár által igényelt visszleszámitolási hitel – száz percenten felüli fedezetnyújtás mellett, – alig négy-öt százalék erejéig lesz honorálva. Érthető, hogy ez sokkal kevesebb a semminél.

Érdekes megtudni, hogy az állam, illetve a mindenkori kormányok mostohagyermekai: a kereskedelem és ipar évenként mennyi adót, mennyi jövedelmet jelentenek az állampénztárban. Az 1927. évi költségvetés 33 milliárdra rugó összes bevételéből *a kereskedelem és ipar egymaga az állami összebevétel egyharmadát, azaz tizenegy és fél milliárd lejt juttat az állampénztárba.* A többi társadalmi osztályok, nevezetesen: mezőgazda, háztulajdonos, tőkésék, munkás- és tisztviselő-osztály, szabad foglalkozásuak (ügyvédek, orvosok, mérnökök stb.), tehát *a többi öt társadalmi osztály összesen négy milliárd adót fizet,* vagyis a harmadrészét annak, amit a kereskedők és iparosok fizetnek. Az 1928. évi költségvetésben már 38 és fél milliárd az előirányzat és ebből *tizenhétmilliárd teher nehezedik a kereskedelem és ipar vállára,* tehát százalékban kifejezve, az évi állami bevétel negyven százalékát kell előteremteniök, míg a többi összes társadalmi osztályok minden egyéb állami bevétellel együtt az évi költségvetés 56 százalékát fizetik az állampénztárba.

A részletek is érdekesek. Egyenes adó a kereskedelem és ipar után az 1927-ik évi költségvetésben egymilliárd és 200 millió és a teljes leromlás után az 1928-ik évben egymilliárd

és 500 millió. Az alkalmazottak adója az 1927. évben egymilliárd 230 millió, 1928. évben egymilliárd és 600 millió. Az összes társadalmi osztályok egyenes adója az 1927-ik évben 6 milliárd és 407 millió, ebből a kereskedelem és ipar, valamint a kereskedelmi és ipari alkalmazottak együttes adója 2 milliárd és 430 millió, – azaz harmincöt százalék. Ugyanez az 1928. évben 7 milliárd 282 millió, ebből a kereskedelem és ipar-érdekeltségek adója 3 milliárd és 100 millió, tehát negyvenhárom százalék és így a teherviselés százaléka nyolc százalékkal sulyosbodott. Ilyen az arány a városi adóknál is, ahol a városi adójövedelmek circa hatvan százalékát a kereskedelem és ipar szolgáltatja.

Elgondolkozom azon, hogy hová vezetett, hová juttatott bennünket a liberális párt pénzügyi vezérének büszke és macacs kijelentése: „Mindent a magunk erejéből.” A külföldi tőke úgylátszik, hogy látni akarja ezt az erőt és türelemmel várja annak megnyilvánulását. A külföldnek bámulatos türelme és nyugalma fokozza a mi kétségbeesésünket. Érezzük a gazdasági és pénzügyi összeomlás viharának előszeleit. Hol van itt a kibontakozás? Közgazdasági életünknek egyik igen fontos szerve: a kereskedelem, megbénul, elvérzik a nagy pénztelenség miatt. A kereskedelem nem bírja a méregdrága kamatokat, nem bírja a kihitelezést. A kereskedelemnek olcsó kamatu és jogos igényeit tökéletesen kielégítő, elegendő pénzre van szüksége. Ezzel szemben belföldi tőke nincsen, de ha volna, vagy akadna is, az rendszerint olyan pénzzel támogat bennünket, ami rombol és nem alkot.

Legnagyobb sajnálatomra itt meg kell állnom, pedig szeretném önöket bevezetni a belföldi pénz és a külföldi kölcsön érdekes labirintusába. Bevallom, hogy könnyelmű elhatározással reverzalist adtam a Magyar Párt mélyen tisztelt vezetőségének, hogy legkedvesebb témámat, a bank- és pénzkérdést más előadónak engedem át. Egy dolgot azonban nem vagyok képes elhallgatni. Uraim! Ha itt Romániában élni és boldogulni akarunk, ha nem akarunk gazdaságilag teljesen lezúlleni, akkor minden gazdasági és erkölcsi erőnk tömörítése és egybefűzésével minél előbb *meg kell alapítanunk a romániai magyarság országos nagy bankját*. Ezen bank legyen a romániai magyarság létérdekeinek erős vára. Ebben a vár-

ban az anyagi segítség minden érdemes és munkás romániai magyar részére – körültekintő gondossággal, készenlétben álljon. Ennek az életmentő eszmének megvalósítása legyen az Országos Magyar Párt vezetőségének legfőbb gondja. Tudom, hogy nehéz, szinte leküzdhetetlen akadályok tornyosulnak a romániai magyarság életútján, de hiszem, hogy megértés, lelkesedés, erős akaraterő és önfeláldozó áldozatkészséggel a romániai Országos Magyar Bank eszméjét is meg lehet és meg kell valósítanunk.

Mindezek után van szerencsém előterjeszteni elfogadás végett határozati javaslatomat:

Mondja ki a nagygyűlés, hogy a nyugati kulturálmok példáját követve, a keteskedőosztály élethivatását az ország gazdasági regenerálása és biztos jövője szempontjából nálunk is elsőrendű fontosságúnak tartja. Ez okból is elítéli, mert nem látja indokoltnak az antimerkantilista irányzatokat és követeli a kereskedelem teljes szabadságát. Követeli elsősorban a spekulatörvények, valamint mindazon törvények és rendelkezéseknek megváltoztatását, illetve törlését, amelyek a kereskedelem presztizsét aláássák és nemzetgyarapító munkáját gátolják.

Végül határozza el a nagygyűlés, hogy a magyar kisebbségi gazdasági életérdekek biztosítására, valamint a romániai magyarság jövőjének megalapozása céljából, – a rendelkezésre álló anyagi és erkölcsi erők összesítésével, – létesíteni kívánja a romániai magyarság Országos Nagybankját. A megvalósíthatás érdekében a nagygyűlés egy hattagu bizottságot delegál, amely bizottság szervező és alkotó munkájáról esetről-esetre, de legalább negyedévenként egyszer referálni köteles a központi pártvezetőségnek.

### **Csiky Emil,**

Marosvásárhely:

Csupán azt a megjegyzést óhajtom tenni, hogy a spekulációs törvény rendelkezéseit szigorúan ellenőrzik, ugyanakkor azonban a kereskedőknek a rendőrtisztviselők és a pénzügyi tisztviselők részére ingyen, vagy nagyon is kedvezményes áron kell adniok az árut, ha nem akarják magukat nagy kellemetlenségeknek kitenni.

## Dr. Balogh Elek:

Méltóztassék megengedni, hogy ezzel a kérdéssel kapcsolatban is különösen kiemeljem azokat a momentumokat, amelyek kisebbségi szempontból a legfontosabbak. Azt a pótló határozati javaslatot terjesztem elő: mondja ki a szakosztály, hogy felkéri a pártvezetőséget, *tegyen meg minden tőle telhetőt a kormány nacionalizálási törekvései ellen*. Az, hogy megakadályozzák, vagy legalább nagymértékben korlátozzák hogy magyar vállalatok magyar tisztviselőket és munkásokat vegyenek fel és foglalkoztassanak s azután az, hogy arra kényszerítik, hogy más nemzetiségű tanoncokat vegyenek fel, olyan sérelem, amely könnyen tönkretelheti a magyar ipar jövőjét.

*Közbekiáltások:* Az is a célja!

Ez ellen tiltakoznunk kell és azt hiszem, hogy ebben a tekintetben igen hathatós támogatásra számíthatunk.

Súlyos sérelem az is, hogy a kereskedelem olyan rettenetes adókat fizet. Rá kell mutatnunk arra, hogy egy magyar iparos kétszer, háromszor akkora adót fizet, mint egy román iparos vagy egy regáti. Tordán egy fodrász négyezer lej adót fizet, egy segéddel és egy inassal s ugyanakkor Bukarestben a legjobb fodrászüzlet tulajdonosa, aki husz segéddel dolgozik, mindössze tizenkétezer lej adót fizet. Méltóztassék megfigyelni a különbséget.

*Szász Ferenc dr.:* A románok adótartozásait leírják.

*Dr. Balogh Elek:* Hivatkozhatunk arra az erdélyi kereskedőre, aki évi hatmillió forgalommal százötvenezer lej adót fizet, míg a bukaresti kereskedő harmincmillió forgalom mellett fizet ugyanennyit. Tiltakozzunk tehát az ellen az eljárás ellen, amely a kisebbségeket magasabb adóval sújtja.

Tőlem már a negyedik évnegyedre is behajtották az adót, a román ügyvédek még a tavalyit sem fizettek be.

A másik sérelem, amelyre fel akarom hívni a figyelmet, az, hogy *az adókivetési lajstromokba való betekintés* miniszteri rendelet értelmében *meg van tiltva* az ügyvédeknek is. Senkinek azokba betekinteni nem szabad. Egy lakásrekvirálási ügyből kifolyólag szükségem lett volna annak a bizonyítására, hogy egy illetőnek 900.000 lejnél nagyobb évi jöve-



delme van Bukarestben és hogy 100.000 lejnél több adót fizet. A lakásbizottság felhívott az állítás igazolására. Elmentem Bukarestbe az illető adóhivatalhoz, ahol kijelentették, hogy ilyen bizonylatot csupán az illető adófizetőnek, vagy az ő beleegyezésével állítanak ki. Nem tudhatom meg például azt, hogy Brătianu Vintilla mennyi adót fizet. A régi világban megszoktuk, hogy ki volt téve mindenkinek az adója. Amint tudjuk, az adókivetés alapja nem a tényleges jövedelem, hiszen azt kikutatni nem tudjuk, hanem *az aránylagosság*. Ma ez az alap nem létezik s az adókivetés a kisebbségi élet megfontolásán dolgozik.

Kérem azt is felvenni a javaslatba, hogy a Magyar Párt felhívja a kisebbségi kereskedőket és iparosokat, hogy *ne féljenek magyarul is kitenni a cégüket*, hiszen ez nagyon fontos magyar és kisebbségi érdek.

### **Gombos Benő:**

A mi sérelmünk annyi, tisztelt szakosztály, hogy nem lehet eleget beszélni róla. Én, aki állandóan figyelemmel kísérem az ország gazdasági életét, kénytelen vagyok pár percre figyelmüket újból igénybe venni. A mélyen tisztelt előadó úr javaslatát mindenben magamévá teszem; szerettem volna azonban, ha széleskörű tapasztalatai alapján részletesebben foglalkozott volna a kereskedők speciális sérelmével, hiszen azért jövünk össze különböző helyekről, hogy a különböző tapasztalatokból okuljunk. Újból hangsúlyozandónak tartom azt, amit Balogh Elek dr. is kiemelt, hogy tudniillik kívánnunk kell, hogy *az adókivetések a nyilvánossággal is közöltessenek*. Ha a törvény kimondaná, hogy az adókivetéseket közszemlére kell kifüggeszteni, akkor azután nyilvánvalóan mindenki előtt kitűnne, hogy *mi, kisebbségiek, magyarok*, itt Erdélyben, mindenütt, pl, Kolozsváron is, *tízszor, huszszor annyit is fizetünk, mint a románok*.

Óriási aránytalanságok vannak az indirekt adók kivetése terén is. Ott van a *telepadó* kérdése. Országos baj ez, azonban nálunk kisebbségi területeken Kolozsváron, valóságos tragikus következményeket hoz magával. A kereskedő kiveszi az üzlethelyiséget, rendes, törvényes szerződésben állapítja meg a helyiség bérét, a szerződését illetékezteti, bejelenti és ami-

kor azután a telepadó kivetésére kerül a sor, akkor nem a tényleges szerződést veszik alapul, hanem annak háromszorosát, négyszeresét értékelik és ennek az alapján róják ki az adót.

*Gyárfás* dr. elnök: Az idő előrehaladott voltara tekintettel, kérem kissé rövidebben.

A második nyomoruság a *vámtarifa* kérdése. Azután az értékadózás, az úgynevezett *taxa ad valorem*, amelyet egyszer már megszüntettek s most ujjabban azután megint életbe léptettek. Eltörölték a városokba bejövő áruk vámját és kirótták azt a kereskedőkre. Kolozsváron megtörtént, hogy a nyolc millióra előirányzott telepadó címen a város kirótt összesen tizenhat milliót. Megmérhetetlen sérelem ez. A részletekre nem akarok kitérni. Arra kérem a szakosztály vezetőségét, hogy mindezekre a kérdésekre terjeszkedjen ki a határozati javaslatban és hogy összes sérelmeinkre vonatkozólag tegyen előterjesztést a kormánynál. Mondják ki, hogy a *Magyar Párt a kereskedelmet és ipart ért sérelmeket magáévá teszi, a kisebbségek általános sérelmének tekinti és azok orvoslásáért sikra száll.*

### **Kabos Ármin** zárószava:

Reflektálni óhajtok a mélyen tisztelt felszólaló úrnak arra a kijelentésére, hogy előterjesztésem tulajdonképpen sok fontos részletkérdéssel nem foglalkozik. Meltóztatsek figyelembe venni, hogyha az összes sérelmeket itt elő akarnám hozni, öt kötetet is betölthetnék velök és ennyiben vállalnám is azok összeállítását, csak vállalná valaki, hogy ki is adja. Ha azonban sikerül bele vinnünk a köztudatba, hogy mennyire fontos a kereskedői hivatás, ha sikerül a kormánnyal is megértetnünk, hogy mi kereskedők nem vagyunk az a rossz lélek, amely a drágaságot előidézi, hanem, hogy annak egészen más okai vannak és ez elsősorban a kormány helytelen gazdasági politikája, amely magát a kereskedőt meggátolja hivatása rendes folytatásában és tönkre téstákkor megfeleltünk hivatásunknak. Nagy fontosságú kérdéseket akarunk nyélbe ütni. A legnagyobb fontosságú a pénzügyek rendezése. Függetleníteni akarjuk magunkat a kormány kény-kedvétől olyan források teremtésével, amelyek a kisebbségi életet táp-

lálják. Legyenek megnyugodva, Uraim, hogyha ezt keresztül tudjuk vinni, hogyha kereskedő osztályunkat a nyugati kulturállamok nivójára tudjuk emelni, akkor nem fognak merni ellenünk ilyen rendszabályokat alkalmazni. Ezekután, azt hiszem, valamennyien elfogadjuk azt, hogy kereskedelmünk legnagyobb baja a pénzinség, amely az egész kisebbségi termelésre ránehezedik és hogy ennek leküzdésére kell egybefognunk, a legfontosabb teendő, az *országos magyar bank* megalakításával. Itt kell összetennünk minden erőt, itt kell megmutatnunk, hogy élni akarunk, s majd ha megmutattuk, hogy feladatunk magaslatán állunk, akkor fogunk találni segítséget, erkölcsit és anyagit is. Egyelőre az a fontos, hogy mi lelkiismeretesen végezzük kötelességünket, Mi nekünk az élethez jogunk van és élni akarunk.

### **Gyárfás Elemér** elnök:

Gondolom, hogy az előterjesztett javaslatokkal elvben mindnyájan egyet értünk s közös egyetértéssel nyomatékosan hangsúlyozni óhajtjuk ez alkalommal is, hogy a Magyar Párt a kereskedelem és ipar sérelmeit mindenben magáévá teszi s azok orvoslásáért teljes erővel síkra száll.

Kabos Ármin határozati javaslatának egy országos magyar bank létesítésére nézve most előterjesztett új befejező pontja, melyet az Elnökségnek előzetesen nem mutatott be, rendkívül nagyjelentőségű s bár elvileg természetesen ezzel is egyetértünk, kívánatos, hogy a gyakorlati megvalósítás módozatait a szakemberek alapos fontolóra vegyék, mielőtt azzal a nyilvánosság elé lépnénk. Minthogy maga az előadó úr is e kérdés előzetes bizottsági előkészítését látja szükségesnek, javaslatot teszek e bizottság összeállítására nézve azzal, hogy a további teendőket minden korlátozás vagy megkötés nélkül bizzuk a kiküldendő bizottságra.

A szakosztály *Kabos Ármin* előadó javaslatait, Dr. *Balogh Elek* és *Gombos Benő* kiegészítő indítványával együtt magáévá teszi s a létesítendő országos magyar bank kérdésének tanulmányo-

zása és előkészítése céljából Gyárfás Elemér elnöklete alatt Gróf Bethlen György, Bárá Jósika János, Bárá Ambrozý Andor, Kabos Ármin, László Dezső, Barthos Béla és László Endre urakból álló bizottságot kéri fel.